



ДИВО – ПИСАНКА

як символ Великоднього єднання

Традиційне мистецтво писанки дбайливо оберігають люди, які відірвані від українського материка. Голод і жажливі злидні виснажили їх із рідного краю аж за синє море в пошуках кращої долі. Але як би добре не жилося українцям-трудівникам, їх ніколи не залишає туга за рідним краєм. Адже незбагненна любов до України – основна риса почуття і громадянськості нашого народу.

Як наслідки ностальгії, українська громада в Канаді задумала спорудити пам'ятник українській писанці. І ось у місті Вегревіль, за 35 км від Едмонтона, гордо піднявся вгору пам'ятник. Величавий, неповторний! На ньому красується 10-метрова українська писанка величиною у триповерховий будинок! Геометричний орнамент надає писанці монументалізму, урочистості. Такого дива світ ще не бачив!.. Автора пам'ятника уже не називають на прізвище, лише кажуть: Пан Писанка.

Автомобілісти помічають, як здалека від Едмонтона майорить якесь диво. Під'їжджаючи ближче, вони стають як укопані – перед їхніми очима, мов з-під землі виростає дивної краси романтичний пам'ятник, що уособлює генія мистецтва українських жінок-умільців – писанку.

Важливим центром популяризації українського писанкарства в США є Український музей у Нью-Йорку, де щороку перед Великоднем відбуваються виставки із колекції музею, яка налічує більше, ніж 600 писанок зі всіх земель України. Відбуваються курси малювання писанок для дітей і для дорослих, які веде етнограф-лектор Любов Абрам'юк-Волинець.

Другим центром виробу писанок на терені Америки є українське поселення в Міннеаполіс, Мінесота, де за відродження українських писанок взялися жінки-мистецтвознавці: Йоганна Луців, Анна Кміт, Лоретка Луців і Люба Перчишин. Вони малюють писанки та пропагують це мистецтво серед українського й американського населення.

Заходом Українського інституту Америки в Нью-Йорку відбуваються щороку навесні виставки українського великоднього печива та писанок. Ці виставки організовують дівчата й жінки, які народилися в Америці, а малюванню писанок і випіканню пасок навчилися від своїх матерів. Українськими писанками зацікавилися також американські школи. Вони запрошують українських фахівців від писанок до ведення курсів у часі шкільного навчання.

Відомою писанкаркою-українкою у Франції є Галина Хоткевич. Ще двадцятирічною дівчиною виїхала майбутня майстриня на чужину. Її батька – ушавленого письменника й актора, музиканта й фольклориста, громадського діяча – Гната Хоткевича арештували. Але минули літа, ожила Україна новою пам'яттю про своїх синів і дочок. Згадали й Гната Хоткевича, святкували його ювілей. У гуцульському селі Красноїллі відродили Гуцульський театр, який свого часу тут організував неписьменний гуцул Гнат Хоткевич. На Гуцульщині їй вперше подарували космацькі писанки. Вона довго-довго ними милувалася і призналася, що й сама захоплюється писанкарством із дитинства.

У Німеччині – в м. Ганновер відомою писанкаркою є Валентина Терешкун, яка не лише сама розписує писанки, володіє довершеною мініатюрною технікою виконання, але й своїми друкованими працями є активним пропагандистом цього виду мистецтва. Вона ж організувала курси для німців із виготовлення українських писанок. У Мюнхені добре знають чудову майстриню-писанкарку українського походження Ганну Вінтоняк-Гриценко, яка розписує писанки орнаментикою різних регіонів України.

Сестра Вероніка з монастиря у Крефельді (Західна Німеччина) видала монографію німецькою мовою під назвою «Писанки. Походження і значення українських писанок». Авторка розмістила багато кольорових ілюстрацій українських писанок із колекції монастиря Студиток. Тут є 11 гуцульських писанок. Авторка поважала таланти гуцулів і вважала їхню майстерність вершиною українського народного мистецтва.

Розвиткові писанкарства в українському середовищі Польщі найбільше сприяють щорічні конкурси писанок, які організовує Об'єднання українців Польщі. Традиційними для орнаментики українських писанок у Польщі є переважно лемківські й бойківські мотиви.

Старійшиною українських писанкарів у колишній Чехословаччині справедливо вважають Анну Вугляр. На її писанках виділяються на голубому тлі синьо-білі контури орнаментів, які нагадують журавлині ключі вздовж яйця.

Докладніше про писанку як символ Великоднього єднання в діаспорі читайте на сайті <http://musart.org.ua/pysankarstvo-v-diaspori.htm>



НАЩАДКИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Вони справді славні українські патріоти – 42 учасники XII Регіонального конкурсу учнівської творчості, яким щорічно вшановують пам'ять Кобзаря в Ніжинському педагогічному ліцеї Чернігівської обласної ради. Так сказав про школярів Ніжина, Чернігівщини й Києва член журі, кандидат педагогічних наук, поет і письменник, декан філологічного факультету Ніжинського держуніверситету імені Миколи Гоголя Олександр Забарний. З ним погодилися директор ліцею, лауреат обласної премії імені Софії Русової Тетяна Шевчук, заступник директора Київської гімназії східних мов, заслужений учитель України Михайло Савченко, директор Благодійного фонду «Ніжен» Микола Шкурко, заступник голови Ніжинської райдержадміністрації Оксана Мелашенко.

Ідею кандидата філологічних наук, доцента кафедри української мови Ніжинського держуніверситету імені Миколи Гоголя, учителя ліцею Алли Кайдаш активно підтримують колеги, чиновники Ніжинської райдержадміністрації й меценати. За їх фінансової підтримки видається збірник творчих робіт «Стежка до Шевченка», який отримують усі учасники незалежно від зайнятого місця. Змагання починається з аналізу під час майстер-класів, що їх проводять організатори й упорядники – поети Олександр Гадзінський та Анатолій Шкуліпа. Цього року початківці порівнювали власні вірші з поезією випускника Гоголівського вишу Олексія Маслова. Знаний сьогодні тележурналіст збіркою «Неси зірку» закликав плекати власну творчість як Віфле-

ємську зорю, як нелегкий Голготський хрест.

Свято продовжилося біля пам'ятника Тарасові Шевченку в парку його імені, в Будинку дітей та юнацтва. За задумом і втіленням заступника директора з навчально-виховної роботи ліцею Світлани Сліпак воно вийшло змістовним і зворушливим. Пророцтва Тараса Шевченка виявилися не тільки в стосунках із північним сусідом, а й у загальнолюдських моральних цінностях. І тому уривки з творів Кобзаря, які вміло читав на сцені другокласник класу іноземної філології Андрій Горкавенко доречно перегукувалися з віршами учасників конкурсу.

Українська родина як основа держави й людського щастя болить лауреату Міжнародних конкурсів, студенту факультету культури й мистецтв імені Олександра Ростовського Гоголівського вишу співакові Яросла-

ву Йотці. В сучасного автора Кузьми Скрябіна знайшла патріотичні відгук на поезію Тараса Шевченка обдарована співачка, учениця Ніжинської музичної школи Софійка Походня. Пісню «Човен» на слова Івана Франка з репертуару гурту «Один у каное» вибрала для музичного вітання другокласниця класу української філології ліцею, гітаристка Христина Береславська.

*Вони піднімаються знову і знову,
І їм завдяки я живу і пишу.
Солдатам співаю вночі колискову
І, щоб долетіла, у вітра прошу.
І на блокпостах, лягаючи спати,
Почують бійці опівночі мій спів.
Нехай хоч на мить він заглушить
гармати,
Й туманом розстелиться серед
степів.*

Зі щирими думками одинадцятикласниці Київської гімназії східних мов Софії Зачепило погоджувалися всі присутні. Але найбільшу вдячність дівчина бачила в очах учасників бойових дій на Сході України Євгена Луняка, Анатолія Сліпака та Миколи Данильченка. Вони схвильовано читали «свого Шевченка» – пережитого, відболілого, відвойованого.

Організатори пишуться переможцями попередніх конкурсів, які продовжують удосконалювати власну творчість на гуманітарних факультетах вишів Києва, Харкова, Сум, Ніжина. Це Юлія Якубів, Марина Лапай, Вікторія Черненко, Богдан Власенко.

Надія ОНИЩЕНКО

**На фото: учень 6-А класу
Ніжинської гімназії № 3
Віталій Давиденко**





Й ГАБДУЛЛИ ТУКАЯ



У Будинку дружби народів м. Нижнекамськ відбувся конкурс на краще читання поетичних творів «Про тих, хто дарує життя і тепло». Це був уже 6-й відкритий конкурс, який проводить українське товариство «Вербиченька» на честь українського кобзаря Тараса Шевченка й татарського поета-просвітителя Габдулли Тукая. Цими заходами товариство урочисто відзначало 200-ліття Шевченка й 130-річний ювілей Тукая.

Формат конкурсу цього року знав деяких змін: вірші українських і татарських авторів звучали мовою оригіналів, але присвячували їх сім'ї, рідні, родинним цінностям. Адже ця тема була актуальною для обох національних поетів, які, хоч і жили в різний час і в різних краях, обидва рано залишилися сиротами й були позбавлені родинного тепла.

Одним із найважливіших завдань, які вирішує в своїй роботі товариство «Вербиченька», є виховання в дітях любові до батьків, бабусь і дідусів, братів та сестер. Любов до рідного краю не замінює любові до близьких, але робить її кращою й міцнішою. Не менш важливим є виховання в підростаючого покоління любові до культури свого народу й поваги до культур народів, що живуть поруч.

У рамках конкурсу були номінації: «малюнки», «вироби» (виготовлені руками дітей і спільно з членами сім'ї), а також відео-участь. Це дозволило, окрім міст Татарстану, взяти участь у конкурсі дітям із Пензенської, Самарської областей, Республіки Башкортостан і Томська. Таким чином, ми зібрали, 140 читців і художників, а також залучили 110 організаторів, учителів, батьків і членів журі.

Хочеться висловити щире подяку за допомогу в підготовці конкурсу співробітникам Станції туризму та екскурсій, Будинку дружби народів м. Нижнекамськ, виконкому Всесвітнього конгресу татар, Спілки письменників Республіки Татарстан, музею Габдулли Тукая в Казані, Асамблеї народів Татарстану. За результатами участі в нашому конкурсі, діти мають можливість показати свої таланти на Всеросійському конкурсі читців віршів Тараса Шевченка в Москві.

Навесні 2015 року під час поїздки в Москву, діти відвідали пам'ятні місця, пов'язані з Шевченком, Тукаєм, Джалілем, покладали квіти до пам'ятників. Відбулися незабутні зустрічі зі співробітниками Повноважного представництва Респу-

бліки Татарстан в Москві, з учнями й викладачами гімназії ім. М.Джаліля. 2016 року, після проведення конкурсу, діти побували в Санкт-Петербурзі. Вони ознайомилися з місцями, пов'язаними з перебуванням у цьому місті Т. Шевченка і Г. Тукая. Шевченко в Петербурзі жив, навчався, працював, страждав. Тут перестало битися його серце. Тукай в 1912 році деякий час жив у Петербурзі. Діти відвідували знакові місця, пов'язані з поетами в Казані. Це дозволило краще познайомитися зі світом поезії і дізнатися більше про всесвітньо відомих класиків. Конкурс став помітною подією в культурному житті не тільки Нижнекамська, а й міст сусідніх республік.

*Людмила НАЙДЕНКО,
заступник голови НКА УТ
«Вербиченька»*



На зорі національного відродження

Документальну виставку з такою назвою в Київському Будинку вчителя відкрив Центральний державний архів зарубіжної україніки до 100-річчя Української революції та Української Центральної Ради. Документи більш ніж із десяти фондів розповідають про складні й суперечливі процеси політичного та громадського життя впродовж 1917-1918 років, пов'язані з поступовими світоглядними змінами українців на майбутнє спочатку як автономії у складі Російської федеративної республіки, а згодом – незалежної держави.

За хронологічним принципом представлені тогочасні історичні події: Лютнева революція та утворення Української Центральної Ради, ухвалення Конституції України в останній день існування УЦР, діяльність різноманітних українських політичних партій, підписання Україною як суверенною державою мирової угоди в Брест-Литовську, бій під Крутами, проголошення універсалів.

На думку голови Співки архівістів України, доктора історичних наук, професора Київського національного університету імені Тараса Шевченка Миколи Щербака, особливої уваги заслуговують документи української еміграції міжвоєнного та повоєнного періодів. Відзначення річниць вікопомних подій змусило українців на чужині вдатися до аналізу причин поразки. Віддаючи належне діячам Української Центральної ради, представники діаспори вказували також і на їхню нерішучість у розриві відносин із Росією та формуванні національних збройних сил, здатних протистояти як більшовикам, так і Добровольчій армії.

Вшанування дат, пов'язаних з діяльністю УЦР, для розпорошених по світу українців стало важливим консолідуючим чинником і можливістю привернути увагу світового демократичного суспільства до становища, в якому опинилася Україна під більшовицькою окупацією. На це вказували доктор історичних наук, професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка Марина Палієнко, завідувач відділу джерелознавства новітньої історії України Інституту української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського НАН України, доктор історичних наук



Валентина Піскун, завідувач відділу зарубіжної україніки Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського, доцент Тетяна Антонюк.

Живого голосу унікальним документам надала головний науковий співробітник Центрального державного архіву зарубіжної україніки Катерина Романова, яка провела першу екскурсію для науковців, викладачів та студентів вишів. Вона підкреслила, що їхній заклад, створений 2007 року, повернувши історико-культурну спадщину зарубіжного українства на Батьківщину, покликаний заповнити ті інформаційні лакуни, які поки що не дозволяють нашій пам'яті позбавитися певної ущербності. До ретельного вивчення наявних документів закликали присутніх директор ЦДАЗУ Ірина Мага, директор Київського міського будинку вчителя Руслана Рудковська, завідувач Музею української революції (1917–1921 рр.) Олександр Кучерук.

Першими відвідали тематичну виставку літератури й періодики в бібліотеці Ніжинського держуніверситету імені Миколи Гоголя студенти-історики. Кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Максим Потапенко та завідувач сектору бібліотеки Людмила Косовських представили українські та зарубіжні видання, які висвітлюють визвольну боротьбу України в 1917-1921 роках, позицію Уряду УНР за часів Директорії стосовно релігії та церкви, проблеми вивчення історії Української революції, подають історичні портрети учасників тих подій і, зокрема, Героїв Крут. Цікавими для науковців є примірники газети «**Извѣстія Нѣжинскаго Общественнаго Комитета**», що видавалася в Ніжині 1917 року. В ній широку дискусію викликала позиція студента Ніжинського історико-філологічного інституту князя Безбородька, комісара Центральної Ради Іполита Ковалевського.

«Що несе новий лад українському народові? Чого потрібно добиватися нам? – ставив він питання й відповідав. Уся земля повинна належати робочому народові. Це перша наша вимога. Далі у нас, українців, багато справ, які торка-





ються тільки нашого народу, відомі тільки нам і тільки ми самі можемо розібратися в них і добре їх упорядкувати. Тому український народ мусить правити своєю країною сам, а для того – потрібно добиватися автономії України.

Тепер – для чого. Щоб народ ніколи не загубив тих прав, які ми придбали, потрібно, щоб він був освіченим та розумним».

І.Ковалевський разом з Л.Іванухою були делегатами Всеукраїнського з'їзду в Києві. Повернувшись у Ніжин, вони 9 квітня 1917 року скликали Українське віче, на якому виступили з доповідями. Віче, на якому було 800 чоловік, схвалило рішення послати привітання Центральній раді й доручити їй особливо дбати про негайну українізацію всіх шкіл тощо. Вирішили відновити в місті «Просвіту» – «для захисту й поширення своїх національних інтересів...» Її головою



обрали І.Ковалевського. 16 квітня 1917 року на Соборній площі в Ніжині провели панахиду за Тарасом Шевченком. «На східці зійшов священник. Із усюди неслась хвала новому життю, борцям за волю, хвала Тарасу. Це вперше за кілька сот років всюди залунало прилюдно рідне слово. Несподівано панахида перетворилася на маніфестацію національних почуттів».

Першою ластівкою стало перейменування парку з «Миколаївського» на «Шевченківський». Але питання українізації в Ніжині вирішувалися непросто. Про це свідчить хроніка засідання Міської думи від 14 липня 1917 року, де виступали як прихильники, так і противники націоналістичних ідей. Учбова комісія

наполягала провести опитування серед учнів, студентів і батьків про вивчення української мови та викладання нею. Дума тоді цього питання не вирішила – на заваді став запеклий опір противників українізації. 21 червня 1917 року в міській пресі надрукували «Звернення Тимчасового уряду до всіх українців», у якому зазначалося: «Брати українці! Не йдіть загибельним шляхом роздроблення вільної Росії, не відривайтеся від нашої Батьківщини, не розколюйте нашої армії, не наносіть смертельного удару всій державі та самим собі».

Саме ці обставини і змусили І.Ковалевського написати брошуру під назвою «Хто ми, що ми і чого ми хочемо?», яку надрукували в Ніжині 1917 року. В ній автор обґрунтовує право України й українців на автономію, а потім – і самостійну державу. Цей раритет зберігається у фондах бібліотеки.

Надія ОНИЩЕНКО

На фото: першу екскурсію проводить Катерина Романова; документи розглядають Марина Палієнко та Олександр Кучерук; Іполит Ковалевський і його брошура



Українські обереги в Естонії

У гості з лялькою-мотанкою

В українському земляцтві Сілламая «Водограй» відбувся майстер-клас із виготовлення ляльки-мотанки. Його провела Тетяна Семченко з Чернігова. Це вихователь дитячого садочка, яка завітала на новорічні та різдвяні свята зі своїми дітьми до друзів у Сілламая.

Лялька-мотанка – українська народна лялька, символ жіночої мудрості, родинний оберіг. Це одна із найдревніших іграшок і сакральних істот нашого народу, якій тисячі й тисячі років. Людина вигадувала ляльку-мотанку, подібну

собі, як забавку для дитини, як оберіг дому. Виготовляючи цей сакральний предмет, жінки вкладали свою енергію, певні думки й побажання. Ляльку-мотанку передавала мати дочці, коли віддавала до іншого роду, а дочка, своєю чергою, своїй дитині. Це ніби ниточка, яка зв'язувала увесь рід. Наші пращури вірили, що лялька є посередником між живими та тими, хто ще народиться. Тому на заміжжя дівчини разом із рушниками й сорочками в скриню до приданого клали ляльки. Робили їх дуже

ретельно: одягали в українське народне вбрання як наречену, плели вінок на голову й обов'язково «додавали» нареченого – мусила бути пара. Відразу після одруження тими ляльками бавилися – вважалося, що так швидше народяться діти. Обличчя у «плодоносних» ляльок немає – невідомо ж, хто прийде у світ. Берегиням – іншому різновиду – на обличчя намотували хрести. Виготовляли їх на різні потреби: аби людина одужала, аби пішов дощ чи навпаки – припинилася злива, вщух буревій...

Наша «Калина» зацвіла в Нарві

Вокальний ансамбль «Калина» під керівництвом Надії Кузнецової українського земляцтва м. Нарва, один із відомих колективів серед української діаспори Естонії, відзначив своє перше 10-річчя святковим концертом. У переповненій глядачами залі Нарвської фортеці ювілярів привітали українські громади Сілламяе «Водограй» (голова Лариса Житник), Тапа «Орфей» (керівник Любов Лаур), Ойзу «Смерічка» (голова Анна Лоовілі). Яскравим подарунком стали майстерні виступи

танцювальних естонських колективів «Helkur» та «Oihakas» із містечка Ойзу. Свої привітання привезли й білоруські «Сябри» нарвської білоруської громади під керівництвом Людмили Аннус. Концерт став справжнім святом для всіх присутніх, а серцем і душею – талановитий самодіяльний колектив високого професійного рівня «Калина». Шквалу аплодисментів і щирих «Bravo!» удостоївся кожний виконаний твір.

Нарвтян, що так тепло прийняли виступ українського художнього колек-

тиву, важко здивувати чим-небудь, але, здається, «Калині» це вдалося. Щирі вітання талановитим жінкам, що з дитинства несуть у серці любов до рідної пісні й майстерно дарують її людям: Галині Малярівій, Любові Козловій, Ганні Лобановій, Вірі Слюз, Елеонорі Ключко! «Браво!» талановитому й невтомному керівникові ансамблю Надії Кузнецовій, чия професійна майстерність і вимогливість приносять такі високі художні плоди.

Любов ЛАУР

ЮВІЛЕЇ

У рідних пенатах — у своїх снігах...



205-річчя від дня народження Євгена Павловича Гребінки відзначили в Ніжинській вищій школі. Тут пишаються талановитим випускником: письменником і поетом, белетристом, видавцем, громадським діячем. Одна з вулиць неподалік від вишу названа його ім'ям. На будівлі університету встановлена меморіальна дошка про його

навчання в нас у 1825–1831 роках, у Музеї рідкісної книги зберігається прижиттєве видання «Рассказы Пирятинца», студенти філологічного факультету слухають лекції в іменній аудиторії, науковці досліджують його творчість, а в картинній галереї ми милуємося його портретом роботи однокашника Аполлона Мокрицького.

Завідуючи відділом обслуговування університетської бібліотеки Галину Осіпову привабила комедія Євгена Гребінки «В чужие сани не садись», написана ним у Ніжині в п'ятнадцятирічному віці з віршованою присвятою «Дорогому родителю» в день іменин. Ідею поставити її в рідних пенатах підтримали учасники студентського театру «Ганц Кухельгартен», яким керує магістрантка філологічного факультету Мирослава Годунок. Актори-аматори Антон Лисенок, Дмитро

Яценко, Олександр Турчин, Анна Левченко, Юлія Кибець, Ірина Никитенко, Костянтин Дмитренко прониклися атмосферою позаминулого століття й передали її нам. Ведучі заходу Валентина Строй, Тетяна Кривченко та Ірина Козій розповіли про віхи життя видатного українця.

Євген Гребінка народився 21 січня 1812 року на хуторі Убіжище Пирятинського повіту на Полтавщині в сім'ї відставного штаб-ротмістра Павла Івановича Гребінки. Початкову освіту здобув у домашніх умовах від приватних учителів. А писати вірші почав саме в Ніжинській гімназії вищих наук князя Безбородька. Значний вплив на формування Гребінки як майбутнього письменника мала його активна участь у мистецькому житті гімназичної молоді. В літературному гуртку жваво обговорювали твори Радіщева, Пушкіна, Рилеєва, перші спроби пера гімназистів, що друкувалися в рукописних альманахах. Євген Гребінка разом зі своїм другом Васи́лем Домбровським, майбутнім професором Київського університету, теж створили журнали: «Аматузія» і «Пифия».

З 27 байок більшу частину поет написав у Ніжині, в останній рік свого навчання в Гімназії. Всі вони ввійшли пізніше до збірки «Малороссийские приказки», видані 1834 року в Петербурзі. Саме на цей час припадає розквіт таланту Євгена Гребінки. В культурній столиці імперії він зближується з діячами української й російської культур, відвідує відомі на той час салони, влаштовує в себе літературні вечори, куди приходять художник Іван Сошенко, малярський учень Тарас Шевченко, син ніжинського грека, теж художник Олексій Венеціанов. Це були представники української діаспори в Петербурзі, які сприяли викупу Тараса Шевченка з кріпацтва. Гребінка гуртував їх навколо альманаху «Ластівка». Тут йому допоміг ще гімназичний досвід. Гребінка самостійно вивчав творчість українських письменників і сам писав поетичні твори українською мовою. Навіть переклав із російської на українську поему Олександра Пушкіна «Полтава» під впливом «Енеїди» Івана Котляревського.

Ще один випускник Гоголівського вишу Олександр Афа-



насьєв-Чужбинський високо оцінив патріотизм Євгена Гребінки, який не зважає на «насмешки критиків, велеречивые диссертации о том, что малороссийского языка не существует, что лишний труд писать на этом языке, которого никто не понимает».

Літературознавці стверджують, що у прозових творах Євгена Гребінки «Верное лекарство», «Доктор», «Приключение синей ассигнации» помітний художній вплив Миколи Гоголя. Якоюсь мірою Гоголь для нього – взірець, але він його не наслідує. У 30-ті – 40-і роки XIX століття Гребінка намагається осягнути ті ж філософські питання, які хвилюють російських письменників Івана Крилова, Миколу Некрасова, композитора Михайла Глінку, художників Карла Брюллова, Олексія Венеціанова, Тараса Шевченка. Це коло спілкування нашого героя. Він залучає своїх однодумців до розв'язання творчих проблем.

Багату літературну спадщину залишив після себе письменник, хоча й прожив не довго – лише 36 років.



На фото: аматори студентського театру й організатори дійства

(Вл. інф.)

Український Лондон

Наш постійний автор професор і журналіст Микола Тимошик повернувся із двомісячного наукового стажування у Великій Британії. Там він читав лекції та збирав матеріали для свого нового дослідження «Українська книга і преса у Великій Британії». Заодно вів щоденникові записи, в яких, зокрема, спробував свіжим і небайдужим поглядом осягнути сучасний український Лондон.

Що насправду «дістало» в багатонаціональному Лондоні, то це представники «русского міра». Їх таки тут забагато. Здебільшого крикливі, невиховані, нахабні. Повно й російськомовних гідів, які через гучномовці пропонують свої послуги. На цьому фоні «український світ» менш помітний. Хоча й став потужнішим в останні роки. Його обличчя – старше покоління української еміграції, яке називають тут політичною, а також новоприбулі з України молоді заробітчани, студенти. Для них, як і для тих, хто мріє побувати в цій чи не найголовнішій столиці Європи й хоче побачити та почути не лише про хрестоматійні місця, відомі ще зі шкільних підручників, а й про тутешні українські осередки, про які російськомовні гіді ніколи не розкажуть, і роблю ці записи.

Із подібних минулорічних записів про український Рим, де проходив наукове стажування, вже вийшла в світ окрема книжка. Маю гадку, що така ж народиться й після цієї поїздки...

1. Український дім у Лондоні

У числі від 22 лютого 1947 року щойно утворена в Лондоні редакція газети «Українська Думка-Ukrainian Thought» гордо повідомляла на весь світ: «У центрі міліонового міста, в затишній алеї красується чотириповерховий будинок, що відтепер стає українським домом, нашою рідною хатою. Туди з усіх сторін Бритійських островів будуть з'їжджатися українці, там знайдуть те, чого їм бракує на місцях перебування, - рідне слово, рідну книжку чи часопис, там знайдуть поміч і братню пораду...»

Наша еміграція на Британських островах – одна з наймолодших у Європі. Організаційно сформована після завершення Другої світової війни. Її основу склали десятки тисяч молодих українських патріотів, здебільшого із західних областей України, які втікали на Захід від московської окупації й арештів та опинилися в так званих таборах Ді-Пі (під протекторатом США та Англії). Ще одну її групу поповнили понад 8 тис. колишніх вояків 1-ї Дивізії

Української Національної Армії (первинна назва – «Галичина»). Їх після дворічного перебування в італійському таборі «Ріміні» 1947 року згодився прийняти на постійне мешкання уряд Великої Британії. Тепер цю категорію наших земляків називають «старою політичною еміграцією». На зміну їй приходить нова, четверта хвиля, яку називають заробітковою.

70 років тому тут постав Союз Українців Британії (СУБ). І його першим рішенням було придбання за добровільні пожертви самих українців власної оселі, «як пам'ятника всім українцям, полеглим у час Другої світової війни». Відтоді тут розміщується провід СУБу, редакція газети «Українська Думка», українська книгарня, Бібліотека-архів ім. Тараса Шевченка. В актовій залі постійно відбуваються вечори, лекції, зустрічі, влаштовуються виставки й концерти. Одне слово, це і є центр українського Лондона. Зайти сюди і відчути себе, як удома, може кожен.

2. Пам'ятник володарю і хрестителю України Св. Володимиру

З обуренням і гіркою сприйняло світове українство рішення Кремля відзначати в 1988 році саме в Москві, а не в Києві, 1000-річчя хрещення киян

